

ČAJ

Pro chvíle pohody

BŘEZEN 2011

Časopis Autorů Jičínska

JEDNA Z LÁSEK

(Františku Halasovi)

Tak tichounce Tak dětsky Tak jemně
se rozpršelo jaro po mém těle
jako by sedmikrásky kvetly ve mně
tak mi bylo Rozněžněle

A já tě hledala Jak správnou myšlenku
která by ulehla uprostřed trávy
A já tě hledala Pod sluncem na venku
jak jarní lásku o níž se nevypráví

Jindra LÍROVÁ

54

Vážený čtenáři,

říká se: „Březen za kamna vlezem, duben ještě tam budem!“, ale nevěřte tomu, protože březen je první jarní měsíc, a tak se sluníčko bude hlásit o slovo a nenechá se zimou, která už má na kahánku zastrašit.

A pokud by se přece jenom sluníčko občas schovalo za nějaký ten mráček, máme pro vás březnový ČAJ, který vám dodá tu pravou sílu proti jarní únavě. Jsem rád, že mohu v ČAJi „vylouhovat“ jako hosta IVANU BLAHOTOVOU, brněnskou autorku, jejíž knihy si zaslouží pozornost. Nakonec i její povídka „MÉ SRDCE OTVÍRÁ SE ...“ je tou nejlepší pozvánkou k tomu, abyste sáhli po její další tvorbě. Vřele doporučuji třeba knihu „BÍLÝ KŮŇ“, kterou jsem nedávno přečetl.

Jaro přivolává ve své úvodní básni (ale i v dalších z jejího souboru) i mělnická básnířka JINDRA LÍROVÁ. Zodpověděla mi i několik otázek v krátkém rozhovoru, kde se vrací ke své nedávné tvorbě i nemoci a přiznává „BYLA JSEM RÁDA, ŽE JSEM MOHLA PSÁT“. A z její tvorby jsem připravil krátký průřez z knihy „BÁSNĚ: Výbor veršů psaných v letech 1981 – 2009“.

V anketě jsem vám položil otázky na téma: „LITERÁRNÍ SOUTĚŽE“ a děkuji všem, kteří nelenili a odepsali. A protože i já se rád chlubím, tak se pochlubím ukázkou z mé nové knihy, která vyšla v nakladatelství Akcent Třebíč, a to povídkou „LITERÁRNÍ OLYMPIÁDA V PRAZE.“

Nechť je tedy březen opravdu prvním jarním měsícem a naše příspěvky jsou těmi pravými sněženkami a bledulkami, které vás po dlouhé zimě potěší a zahřejí na duši.

Váš Václav

ČAJ pro chvíle pohody

č.54 , březen 2011, ročník X

Vydáno 5. března 2011 v Nové Pace

Redakce: Václav Franc, K Hájků 1724, 509 01 Nová Paka

Grafická úprava titulní strany Jozef dŘevník Borovský

Interní tiskovina LISu

TEXTY NEPROŠLY JAZYKOVOU ÚPRAVOU!

HOST ČAJE:

IVANA BLAHUTOVÁ

Narozena v r. 1958 v Ostravě. Žije v Brně. Absolventka pedagogické fakulty, původní profesí středoškolská učitelka (aprobace: ruský jazyk a literatura – občanská nauka), vystřídala několik zaměstnání, nyní je „na volné noze“. Publikuje od r. 1979 (časopisy, sborníky): povídky, básně, literární recenze; povídky v ostravském rozhlase aj. Úspěšně se zúčastnila řady literárních soutěží. Je členkou Unie českých spisovatelů, členkou redakční rady literárního týdeníku Obrys-Kmen. Příležitostně překládá z ruštiny, dělá korektury, rediguje a ilustruje.

Knížečně vydala: knížečku historických příběhů „Tehdy, tenkrát, kdysi“ (Bolzano, Brno 1996) – společně s Leošem Vaškem; povídkovou knihu „Bílý kůň“ (Balt-East, Praha 2007), za niž obdržela Cenu Unie českých spisovatelů (2009); sociální román „Molochita“ (Key Publishing, Praha 2008); povídkovou knihu „Nessun dorma“ (Key Publishing 2010).

Drama „Román“ o vztahu Karla Čapka a Olgy Scheinpflugové bylo realizováno jako scénické čtení (Maďarské kulturní a informační středisko, VNK, Brno 2005). Původní rozhlasovou hru „Milenec“ uvedl Slovenský rozhlas Bratislava (2006).

IVANA BLAHUTOVÁ

MÉ SRDCE OTVÍRÁ SE...

Včera večer třesavka, v noci horečka 38,4 °C a dneska ráno vyřízená jako slupka od brambor. Skoro vůbec nespala. Vlastně ani netušila, jak dlouho nespala, protože teprve po rozednění si všimla, že budík zcepeněl. Štěstí, že nemusela vstávat do práce.

Vytáhla hodiny ze zasklené knihovny, odkud ji nemohly rušit tikáním. Plastový aušus z asijské tržnice. Rafičky strnulé na dvanácti pěti. – Snad jenom došla baterie, zadoufala Baruna a připsala si další položku do nákupního seznamu.

Počítala, že po včerejší krizi jí bude už lépe, leč cítila se pod psa. Samozřejmě to od nich chytla! Od kašlajících studentů a chraptících kolegů. Každý nachcípáný kantor se volky nevolky vláčel do školy, aby nepřišel o svůj mizerný žold. Neotřesitelný zákon schválnosti. Dostat tu svinskou chřipku mezi posledními, a just na jarní prázdniny! Ostatní se teď během volna stihnou zvrávorat, vyřídí si resty, opraví písemky, udělají přípravy, zatímco ona celý týden proleží jako lazar. A pak fofrem zpátky na galeje.

Jo, celý týden proleží jako lazar, ale nejdříve musí ještě odpoledne absolvovat jednání u notáře a nakoupit zásoby proviantu, jinak tady s matkou pojdou hlady.

„Barčo!“ nakoukla matka do pokoje, „hlavně nezapomeň přinést jogurty. A špagety. Šunkáč. Pomeranče nebo mandarinky. Čtyři banány. Máslo, rohlíky. A vem nějaký zmražený hotovky. Knedlíčky v rajsý a...“

„Ježiši, vždyť vím!“ zakňučela, „a nechod’ sem, nakazíš se!“

„Jsem očkováná!“ odsekla matka a zabouchla dceru v kamrlíku.

Baruna do sebe spláchla šípkovým čajem dva Modafeny a pustila rádio: jako natruc jí do uší zahlaholily fanfáry z Verdiho Aidy. Triumfální pochod, který si dala zahrát při své druhé svatbě. Nebo při první? Vlastně už zapomněla... Jako by to nebylo fuk!

Teprve poledne, nicméně v pokoji soumravné šero. Rozsvítla lampičku na toaletním stolku a začala se sklesle zkoumat v osvětleném zvětšovacím zrcadle: sinalá zdechlina! Zatímco si vyčerpaně roztírala make-up, stínovala tváře a nanášela štětcem pudr, linuly se z rozhlasu samé profláklé kusy. Teprve když zesláblou rukou uchopila řasenku pro maximální objem a délku brv, dospěl koncert k árii „Mon coeur s’ouvre à ta voix“ ze Saint-Saënsovy opery Samson a Dalila.

Baruna překvapeně stříhla slechy a navzdory svému zbědovanému stavu se zatetelila blahem. Konečně něco! Tenhle sladkobolný zázrak už dávno neslyšela: „Mé srdce otvírá se...“ Odvrátila zrak od našminkované zombie ve špiглу a dojatě se zahleděla ke dveřím na balkon – a sakra! zjistila vzápětí, venku začalo sněžit! Mokřý sajrajt, jenž jí zmasakruje pudr a maskaru!

Normálně by si oblékla zimní bundu s osvědčenou kapucí, leč k notáři to chtělo něco elegantnějšího: kalhotový kostým, dlouhý kabát, drdol. Takže změna původního plánu: místo drdolu utažený culík a na palici novou sametově-brokatovou kšiltovku, kterou si sama nadělila k Vánocům. Působila v ní velice extravagantně a velice mladistvě.

Dovlekla se k oknu a zkontrolovala situaci: za sklem přízračně pomalu klesaly péřovité vločky a mezi nimi přízračně pomalu kroužili dva osamělí havrani – plavni, temni a vznešení. Úchvatný výjev! Dva poslední havrani letošní zimy. Bílé snášení, černé plachtění a vášnivý zpěv:

„Ah! répons à ma tendresse! Verse-moi, verse-moi l’ivresse!“

„Předmětem dědictví po paní Miladě Málkové, vaší zesnulé tetě, je polní pozemek, orná půda o výměře 14 437 m², zapsaný v katastru nemovitostí...“

Baruna, milosrdně ukrytá pod obří kšiltovkou, žmoulala v dlani papírový kapesník a bojovala se záchvatem kašle. Dusila se, zalykala, chrčela, oči jí slzely a maskara na dolních řasách se začínala klaunsky rozpouštět. Monotónní hlas notáře JUDr. Courala zatím rutinně odmílal úřední zaklínadla, jako katastrální území, číslo listu vlastnictví, pronajato do 30. 10. 2012...

Spásné zděděné pole! Jediná Barunina rezerva, kdyby se něco podělalo. Nedej bože! Všude číhající existenční strašidla: vyhazov ze školy, nezaměstnanost, nesplácení hypotéky, dlouhodobá choroba, úmrtí matky, úraz, invalidita, požár a jiné všední katastrofy...

Díky, teto! kuckala Baruna s vděčnou vzpomínkou na nebožku, zatímco JUDr. Coural dál recitoval právnické formulky:

„Vzhledem k tomu, že vaše sestra, paní Miroslava van Geest, rozená Fröhlichová, písemným prohlášením odmítla dědictví v zákonem stanovené měsíční lhůtě...“

„Prosím?!“ vykvikla Baruna s pětisekundovým zpožděním a vystrčila zpod kšiltu vyjevený čumák.

„Prosím?“ zarazil se JUDr. Coural.

„Jaká sestra? Já žádnou sestru nemám, jsem jedináček.“

Notář přísně zabrejlil do lejster a pak s pokerovým ksichtem Baruně vyložil, že není jedináček, jelikož její otec, dávno zesnulý pan ing. Miroslav Málek, bratr nedávno zesnulé

paní Milady Málkové, má podle ověřených údajů ještě jednu dceru, a to paní Miroslavu van Geest, rozenou Fröhlichovou, narozenou dne...

Pomeranče. Mandarinky. Čtyři banány. Máslo. Jogurty. Špagety. Zmražené hotovky. Masové knedlíčky v rajské omáčce –

Ploužila se mezi regály se zbožím a tupě, bez kontrolování dat spotřeby, nakládala do nákupního vozíku obvyklé krmivo. Stěží se držela na nohách. V lebce dunící chaos a mozek po zásahu bleskem. Ještě pořád omráčená tou neuvěřitelnou zprávou. V šoku! Perplex! Totálně na mrtvici! – Její ušlechtilý, vzorný tatínek! Její milovaný, uctíváný, takřka božský otec! Jediný láskyhodný muž v celém vesmíru! – Ne, tohle Baruna nepřekousne! Z tohohle průseru se už do smrti nevzpamatuje! Takový podraz! Takový podvod! Taková trapná samčí podlost!

Syčák! klela v duchu a nenávisťně plácala do kárky nejnutnější menáž pro dvě osoby na jeden týden, všechno to zatracené předražené žrádlo, nakrápnutá vajíčka, gumové rohlíky, mazlavé buchty a ten hnusný jedovatý šunkáč pro matku, dopřic!

Když se vyhrabala s nákupem ze supermarketu, byla už na ulici skoro tma. Teplá předjarní fronta přikvačila rychleji, než hlásili, a sněžení se změnilo v plískanici. Baruna se skloněnou hlavou zamířila k nedalekému domovu, v každé ruce dvě tunové igelitky se zásobami. Statečně si kurvovala do kroku, aby vydržela posledních tři sta metrů a neskácela se na špinavý chodník. Nápory větru jí šlehalý do kšiltovky, z očí jí tekly šminky, pazoury jí odumíraly a kopyta se potácela mezi žbluňkajícími kalužemi. Přesto na závěrečném úseku trati ještě zvýšila tempo, podobně jako se uondané dobytče rozdusá, jakmile zavětrí pach své stáje. Dvacet metrů před cílovým věžákem zvedla palici, aby mrkla do rozsvíceného okna v pátém patře. Hle, tam za oranžovým závěsem dlela nic netušící, obelhaná manželka. Tam v malé kuchyni seděla truchlící počestná vdova, třiačtyřicet let věrná památce nevěrníka ing. Miroslava Málka. Tam na nástěnné hodiny zírala ubohá stará matka, netrpělivě očekávající dceřin návrat.

Baruna jukla vzhůru k oranžovému oknu, a tu se záludný vítr konečně trefil pod kšilt, prudce podebral sametově-brokatovou čapku a srazil ji na zem. Do hajzlúúú! Shodit náklad do marastu a vylovit z bahna zničený módní doplněk. Otřepala zahnojený hadr a bezradně ho vecpala do kabely na čtrnáct jogurtů. Pohár hořkosti právě přetekl.

„Co se ti stalo?“ lekla se matka, když se bulící dcera vevalila s bagáží do předsíně.

„Co asi?!“ zabečela Baruna, „mám přece chřipku! Je mi zle! A slítla mi čepice do bláta, už to nevyčistím!“

„Stejně ti neslušela!“ kontrovala matka, „na tvůj věk moc výstřední. Vypadalas v ní jako šašek.“

Vysrkat vřelý čaj, zabalit se do peřin a srovnat si základní fakta.

Ano, získala základní fakta! Přímou na místě duchapřítomně požádala JUDr. Courala, aby neprodleně brknul paní Miroslavě van Geest, zda souhlasí s poskytnutím své adresy paní Barboře, rozené Málkové. Notář se ochotně uvolil sehrát roli prostředníka. – Žádný div, Baruna totiž učila jeho syna v maturitním ročníku na gymnáziu a Coural junior, hlásící se na práva, byl na štíru jak s češtinou, tak se základy společenských věd.

„Paní van Geest souhlasí,“ připlul po chvíli Coural senior z vedlejší místnosti, odkud diskrétně telefonoval. „Smím vám nadiktovat její adresu, mail i číslo mobilu. Žila prý dlouho v zahraničí a vrátila se do vlasti teprve předloni. Váhala, zda vás má sama zkusit vyhledat. Předpokládala, že jste o ní patrně nikdy neslyšela.“

Další záhada, přemítala Baruna doma na loži při potní kúře: Ona o mně slyšela, kdežto Já o ní nikdy! – Nasupeně civěla na útržek papíru: jméno a datum. Jméno a datum, jež vyvrátily rodinnou minulost z kořenů. Jméno a datum, jež smetly poslední Baruninu životní iluzi: posvátný obraz vlastního otce. Rozčilením a horkem se vařila ve vlastní šťávě, zakuklená do dvou flanelových pyžam a do dvou prošívaných přikrývek.

Rozená Fröhlichová, uvažovala Baruna, nejspíše dítě svobodné matky. Nebo kukaččí mládě pana Fröhliche? – Ne, dítě svobodné matky Fröhlichové, poněvadž jinak by ing. Miroslav Málek neplatil na holku alimenty. – Jasně jako facka! Miroslava, hezky po tatínkovi! Barunu nepojmenovali po nikom. A kdypak že se Miroslava narodila? To bylo na celém skandálu nejlepší! Narodila se v tomtéž roce jako Baruna, pouze o dva a půl měsíce dříve. Dříve! Baruna 26. června a Miroslava 11. dubna. Snadné počty: když se těhotná devatenáctiletá Barunina matka o Vánocích vdávala za Mirka Málka, další žena, jakási Fröhlichová, byla s dotyčným ženichem v ještě vyšším, a to pátém měsíci gravidity.

„Tos byl teda šikulka!“ zavrčela Baruna přes pokojík na otcovu podobenku. Mladý fešák se na ni zubil z černobílé fotky ve stříbrném rámečku, vystaven na čestném místě uprostřed zasklené knihovny. – K čertu! Nejradši by toho smilníka okamžitě pochovala někam na dno šuflete! Jenomže matka by si toho všimla. Vždycky si všimla, čeho neměla. A hned by následoval uražený dotaz, proč Baruna schovala fotku drahého tatínka, který tolik miloval dceru a manželku, tolik se staral o rodinu... „Pamatuješ si přece,“ trýznívala matka Barunu, „pamatuješ si, jak tě vodil do cukrárny a jak tě učil plavat a lyžovat a jak jsme s tebou jeli tenkrát před půlnocí na Silvestra do špitálu, když tě chytlo slepý střevo, a pak jsme čekali, až tě odoperují, a brečeli jsme oba dva... A pamatuješ si, kolik lidí přišlo na jeho pohřeb, když...“

Jo, Baruna si pamatovala, třebaže jí bylo tehdy teprve osm let. Od svých osmi žila s matkou coby hýčkaný poloviční sirotek. Matka jedináček, dcera jedináček...

„My jsme taková smůlovatá famílie,“ hořkovala teta Milada, „v každý generaci malí sirotci.“ – Prababička Otýlie už od dvanácti sirotek a z jejich pěti dětí se dospělosti dožila akorát babička Františka. Ta rovněž skonala předčasně, záhy po svém muži, zanechavši na světě dvacetiletou Miladu a šestiletého Miroslava. Načež se Milada zřekla vdavek a sama obětavě vychovala bratříčka, jenž jako první ze siroteků vystudoval vysokou školu a stal se stavebním inženýrem. Leč i on zahynul při autohavárii, aniž dosáhl pětatřiceti, a zůstala po něm vdova Zdena a sedmiletá dcera Barbora...

Omyl, zůstaly po něm dvě sedmileté dcery! Dvě! A vůbec! Důležitá otázka: věděla teta o své druhé neteři? Znala Miroslavu?! – Ne, usoudila Baruna, teta byla sice introvert, nicméně takovou bombu by si pro sebe určitě nenechala.

„Styd' se!“ zahrozila Baruna otci přes pokoj. „Styd' se, padouchu!“ zafuněla na mladého inseminátora, bezstarostně se křenicího z fotky. „Rozumíš vůbec, cos nám proved? Matce, tetě, mně? A té druhé ženské a její holce? Nakopat vás všechny do kulí! Kanci nadržení, proutníci, děvkaři, vošousti, šmejdi...!“

„Jak je ti?“ vpadla matka do pokojíku a surově vytrhla Barunu z nehlubšího spánku.

„Ježiši, kolik je hodin?!“ – V panice se začala vymotávat z přikrývek, než si uvědomila, že není kam spěchat. Zpocená jako čuně, nicméně přece jenom v lepší kondici: flanel a duchny zabraly.

„Bude deset! Aspoň se nasnídej, když už se válíš v pelechu.“

„Spala jsem sotva pět hodin.“

„Za to já nemůžu!“ štekla matka a zmizela ze dveří.

Když se osprchovaná Baruna došourala do kuchyně, seděla matka u stolu a pochutnávala si na rozpečených rohlících s máslem a šunkovým salámem. Opět se ládovala

šunkáčem, ačkoli jí lékař kvůli pakostnici uzeniny přísně zakázal. Za-ká-zal! Neukázněná stařena si však dál dopřávala párečky, salámky, debrecínky... Den co den, den co den...

„Nacpu se toho a nemusím vařit,“ hájila se dětinsky před dcerou.

„Máš dnu, uzeniny nesmíš!“ zápasila s ní marně Baruna, „jez ovoce, zeleninu, pečivo, tvaroh!“

Věčné scény ohledně šunkáče. A věčné matčino skuhrání, že ji zase mučí záchvat podagry. Věčně se s ní hádat o stejných věcech! Věčně poslouchat stejné řeči! Imervére totéž! Ani dva exmanžilci plus dvě extchyně nedokázali Barunu tak nepřítelně vytočit jako její vlastní máti!

Do háje! zívla Baruna a nalila si čaj. Lupla do sebe vitamíny a bez chuti uždibla navlhlou tvarohovou buchtu z celofánu. Tentokrát připravena tvářit se jakoby nic. Tentokrát odhodlána sklápnout zobák a šunkáč velkoryse ignorovat: konec konců, co už má chudák máti ze života! A kdyby tušila, jak ji oklamal její ideální manžel! Ne, to si od něj nezasloužila! Nikdy se nesmí dovědět, že jí drahý Mirek zahrnul, a dokonce zplodil levobočka. Nikdy! Baruna bude mlčet jako hrob! – Jako hrob! přísahala si v duchu a upřela na podvedenou vdovu laskavý, chápavý, soucitný pohled.

„No co je?!“ prskla na ni matka, „se zase neposer kvůli dvěma plátkům salámu!“

„Vždyť nic neříkám!“

„Stačí, jak na mě čušíš!“

„Šmarjá, nečuším! Je mi špatně.“

„Tak se jdi najíst do své cimry, ještě mě nakazíš!“

„Jsi očkováná, ne?!“

„Jenže mám oslabenou imunitu!“

„Hernajs, mami, přestaň mě furt vydírat! Oslabená imunita! Dna! Revma! Vysoký tlak! Šedý zákal! Nahluchlost! Co bys chtěla, je ti dvaasedmdesát! Já v tvém věku už budu dávno pod drnem!“

„Ty jseš sprostá! Sprostá na rodnou matku! Paní učitelka, a takhle sprostá! Inteligentka! Vysokoškolačka! To mám za všechno! Celej život se o tebe starám! Nejdřív si vezmeš jednoho kreténa, pak druhýho kreténa, a nakonec skončíš s holým zadkem zpátky u mě!“

„Aspoň že jsem těm kreténům nasazovala parohy já, a ne naopak. A žádný mi nenechal na krku děcko! A nezboch jinou babu!“

„Ty jseš sprostá!“ zasípala matka po třaskavé pomlce. „Sssprossstáá!“ zaskučela jako raněné zvíře. A vzápětí propukla v lýtý řev. V pomatený, běsnící, šílený ryk, nesrovnatelný se standardním domácím křikem kvůli požívání uzenin, konzerv a cukrovinek. Kvůli Baruniným exmanželům a exmilencům. Kvůli televiznímu zpravodajství, parlamentním partajím, premiérům a ministrům. Kvůli cenám potravin, vody, energií, léků, zubů a funusů. Kvůli splácení hypotéky na jejich pravěký byt a kvůli tomu, zda Baruna měla více jezdit za umírající dementní tetou Miladou do LDN, neboť chorá matka se tam přece nemohla belhat s pakostnicí, nemluvě o tom, jak ji tyhle akce deprimovaly a zvedaly jí krevní tlak!

„Ty jseš sprostá!“ hřímala matka jako horská bouře, „však ty uvidíš, až bude po mně! Však vono na tebe dojde, až to tu budeš muset táhnout úplně sama! Kvartýr, žrádlo, hypotéku, hadry, šminky! Však ty si ještě vzpomeneš!“ vrískala matka, „ty budeš ještě litovat! Von ti život ještě ukáže!“

A hystericky vyla a hrozila pěstí a bušila do stolu a poulila bulvy a chytala se za srdce... A z toho kolosálního výbuchu se oněmělé Baruně rázem rozbřesklo. Rázem jí docvaklo, že matka o sokyni Fröhlichové a bastardu Miroslavě věděla. Celou dobu to věděla. Všechno věděla a jedenapadesát roků držela hubu.

Zralá na psychinu! Tohle by porazilo každého! Během pár hodin objevit ve skříni rovnou dva schované kostlivce. Vskutku příkladná rodinná historie! Včera otec, dneska matka. Jeden lepší než druhý! Ti se ale vycajchovali, ti jí ale připravili báječné překvapení! Ani ze svých dvou rozvodů nebyla Baruna tak do morku zhnusená... Prokristapána, co s tím?!

Zalezla s notebookem do postele a až do večera smolila devět verzí dopisu pro svou polosestru Miroslavu. Devět konceptů, pětkrát s vykáním a čtyřikrát s tykáním, načež to vzdala a žádný mail neodeslala. Ne, ne, ne! Křečovitě plky, prázdné kecy, formální bláboly. Protože jaký by to vůbec mělo smysl?! Nyní, po více než půl století?! Jaký by to mělo smysl, psát dočista cizí ženské... A o čem psát?! A proč? Možná v dětství, v mládí... Možná tenkrát by to mělo smysl. Psát si se sestrou, navštěvovat se, trávit spolu prázdniny, svěřovat si holčičí tajemství, číst stejné knihy, chodit na stejné filmy, vyprávět si, dovádět, společně se radovat a společně smutnit, pomáhat si, držet si palce, stát si po boku... Jenomže teď? Ted' už nic. Nic, nic, nic. Obě už příliš staré a pro obě už příliš pozdě, nic společného, žádná minulost, žádná budoucnost, absolutně žádné pojítko. Jenom jakýsi groteskní cejch DNA. „Setkaly se dvě kapičky slizu,“ utkvěla jí cynická věta z nějakého románu. Dvě kapičky slizu a jedenapadesát let urputného ticha. Jedenapadesát let prolhaného mlčení.

Jak mi to mohla matka udělat? děsila se Baruna. Jak mohla matka takhle usurpátorsky rozhodnout o Bářině osudu?! Jak mohla Barču svévolně okrást o sestru?! Jak ji mohla nechat na světě osiřelou a samotnou? Úplně, dokonale, navždy samotnou? Jak si to mohla matka dovolit?! Ta sobecká, pokrytecká měšťka! Ta hloupá nána, promořená 19. stoletím! Ta jedináčkovská, ješitná slečinka, které nestačilo, že jí krásný princ Mireček dal přednost před druhou březí samicí. Ne! Ona musela mít svůj milostný příběh bez chybičky! Ona musela mít všechno!

Tak tohle ti, matko, nezapomenu! zuřila Baruna a přemáhala brekot. Tohle ti do smrti neodpustím! Nikdy! – A vymazala z počítače všech devět konceptů neodeslaného listu. Delete, odstranit, přehodit výhybku. Spolknout Lexaurin a zklidnit se před spaním muzikoterapií –

A najela na YouTube a hodila do vyhledávače „Mon coeur s'ouvre à ta voix...“ A na monitoru jí v tu ránu vyskočilo snad sto odkazů, sto videí, sto Dalil, sto operních hvězd... A Baruna umanutě odklikávala jednu svůdnou mrchu za druhou a ony pěly jako posedlé; vyznávaly se a vábily a cukrovaly, až se internetová síť zmítala jejich záludnou, falešnou láskou, Maria Callas, Elina Garanča, Marilyn Horne, Jelena Obrazcova, Olga Borodina, Janet Baker, ba i nějaký vyhastrošený, zmalovaný magor jménem Klaus Nomi... A několik Samsonů k tomu něžně přizvukovalo: „Dalila! Dalila! Je t'aime!“

Medový, hypnotický vodopád, kterým se Baruna utloukala do naprostého znecitlivění a vygumování. Obluzený mozek se poslušně točil ve smyčce kolovrátkové melodie a srdceryvný zpěv sténal a vrkal a lkal... A pak dál a dál tvrdošíjně zurčel i v blýskavých mrákotách spánku... Přeléval se mezi odlétajícími havrany, holými poli a plastovými budíky. Mezi splašenými budíky na baterii...

A když se nad ránem Baruna náhle probudila z jakéhosi pekelného snu, uslyšela už pouze řinčivý tepot temnoty. Jako by v celém bytě zůstaly naživu akorát třešticí hodiny. Jako by z celého vesmíru zbyl jenom schvácený puls časoměru. Horečnatě tikající samota...

(konec)

„Byla jsem ráda, že jsem mohla psát.“

ROZHOVOR S JINDROU LÍROVOU

V: Koncem roku 2010 jsi vydala výbor básní za uplynulá léta „Básně, výbor veršů psaných v letech 1981 – 2009“, z kterých jsem si dovolil vybrat ukázky zařazené za tímto krátkým rozhovorem. Když se ohlížíš zpátky, je to pro tebe nějaký deník? Vybavíš si dobu, kdy a proč si ty básně psala?

Básně a minipovídky jsem začala psát od školních let. Bavilo mě, když jsem uspěla v některé z literárních soutěží a s napětím jsem sledovala i kritické připomínky v tehdejší sobotní příloze krajského deníku. Z řady tehdejších autorů se „vyklubali“ básníci, se kterými se setkávám podnes. První samostatná sbírka mi vyšla v roce 1997, bylo to v nakladatelství Alfa Omega, její vydání se mi zalíbilo natolik, že jsem prakticky publikovala své básně každý rok. Napadlo mě, že by nebylo od věci vydat nejlépe hodnocené básně ve formě výboru. V okresních novinách jsem našla kontakt na mladou výtvarnici, napsala jí dopis a začalo vyjednávání. Na výbor veršů mi dokonce přispělo Město Mělník svým grantem. To jsem velmi uvítala, protože jsem mohla nechat zhotovit i vázané výtisky. Vyšlo mi vstříc i nakladatelství Tritun EU s.r.o. v Brně, které vydává publikace i v malonákladu. V tomto nakladatelství jsem si nechala zhotovit již 3 zakázky.

Myslím si, že není špatné vydat po letech určitý přehled své tvorby. Uvažuji, že zhruba za pět let vydám podobný výbor i z dalších veršů.

Ano, vydané dílo je takovým jakýmsi deníkem. Vzpomínám si moc dobře na dobu veršů, uvedených v úvodu knížky. Možná byly hodnoceny i kladněji, než ty dnešní, s vážnou tematikou. Byly, jak se říká, „od srdíčka“. Psala jsem je proto, že jsem se domnívala, že řada vrstevníků má stejné problémy jako já.

V: Jsi velmi plodná autorka, vydala jsi už řadu sbírek, přesto se ta tvoje poslední sbírka vydaná vlastně před Vánocemi 2010 „Říkám mu Chlapečku“ v lecčems liší od těch předchozích. V čem?

Narození prvního vnoučka bylo pro mne velkým zlomem v životě. Jeho početí přišlo v době mého vážného onemocnění a narození v čase náročné léčby. Nebojím se říci, že mě chlapeček uzdravil. Přemýšlela jsem, čím mu to budu moci oplatit. Při společných procházkách mě napadaly verše, které jsem původně chtěla doprovodit ilustracemi. Dcera je vášnivou fotografkou, přišla s nápadem vložit fotografie miminka k básničkám. Nápad se mi hned zalíbil, hned po vydání svého výboru veršů jsem zkontaktovala stejnojmenné nakladatelství a po několika korekturách byl nejkrásnější vánoční dáreček na světě. Líbil se nejen v rodině, ale i mým kamarádům, kolegům, autorům, babičkám i chlapům od rodin. Cítila jsem, že tato knížečka je jiná než všechny ostatní. Byla psána mnohem lehčeji, s pochopením i laskavým porozuměním zázraku, kterým narozené děťátko bezesporu je.

V Musela jsi se vyrovnávat s vážnou nemocí, posilovala tě v té době poezie a literatura vůbec? Měla jsi sílu psát?

V této nelehké době vzniklo několik básní z tzv. „jiného soudku“. Když jich pár recitovala v Kralupech nad Vltavou Gabriela Filipi, poznala jsem z jejího tónu vážnost celé situace. Byla jsem ráda, že jsem mohla psát. Nešlo jen o verše, sepsala jsem celý svůj příběh, který je vložen na internetu. Doba, kdy jsem napsala v ranním šeru několik svých výtvorů, byla prostě k tomu určena. V poslední době zjišťuji, jak moc potřebuji na psaní svých výtvorů čím dál větší klid.

Pokud jsem cítila, že inspirace nepřichází jak by měla, začetla jsem se do veršů svých oblíbených básníků. To mě osvěžilo a zároveň přimělo k další tvůrčí práci. Zúčastňuji se řady literárních soutěží, ale někdy mám pocit, jako bych už všechno napsala. Věřím, že cestováním a probuzením sebe i přírody po zimním spánku bude vše tak, jak má být.

Ukázky ze sbírky Jindry Lírové „Básně, výbor veršů psaných v letech 1981 – 2009“.

NAŠE LÉTO

Sedíme pod stromem
našeho dětství
S padajícími lístečky
Poznání
se všechno zdá být snadné
Vyleštěná zrcátka očí
ještě nevinně přísahající lásce
Věříme sobě stromu
i stínům rozesmátého léta

PŘÁTELSTVÍ

Lidi čteme
jako knihy
Pomaloučku
stránku po stránce

Někdy stačí chvílička
abychom si povšimli
jediného řádku
kraťoučkého slůvka
nenápadného písmene

PŘÁNÍ

Zas jen tak zavřít víčka
a ulehnout vedle své panenky
do vystlané postýlky z trávy
Medový bzukot čmeláků poslouchat
a v provoněné neděli
nikam nespěchat

SLUNCE PŘED JAREM

Kapka slunce
co má už dost sil
Jak med
stéká zvolna
zimě do šedin

NAČ MYSLÍ ZAPISOVATELKY

Soudní zapisovatelky
to vůbec nemaj lehký
šedi a písmen
jsou plné obálky
Jen nad jmény ulic
Někdy se zasní:
Růžová
Za humny
U lesní studánky

DEFINICE

Sedl stín na bodlák
v soumraku byly jak bratři
Z podzimu už nejde strach
k životu stáří patří

PO VINOBRANÍ

Pospíchám domů skončilo vinobraní
pospíchám s hrozny než začne opadat tma
Šeří se z plodů plných sladké šťávy
Živají mlhy podzim začíná

Zrána jsem archivní popila
sám sklep mistr mi je dal
V cizí vinici jsem loupila
hlídač za poledne spal

U HROBU BÁSNÍKA
(Jaroslavu Seifertovi)

Snítka jeřabin chce babí léto vrátit
když podzim v Kralupech tolik dnes nařiká!
Více slov ztrácíme než můžem najít
A život tak žene A život tak pospíchá!

Vítr tu odnáší růže i trní
veselá chce dnes být stará harmonika
Smál se i plakal plakal dnes pro ni
To všechno jsem slyšela u hrobu básníka

DOMA
(Janu Skácelovi)

Usíná den Je ticho i není
Únavou v domečku pokorně se stmívá
Miláčku voníš po žehlení
V hromádce prádlo čeká Ještě odpočívá

RANNÍ VÍTR

Ze stromů fouká na ranní cestu do hromničky
na pejsky na zrezivělé stíny
Až přijdu domů připravím rukavičky
a boty do lisí rozbolavělé hlíny

BÁSNÍCI NA JAŘE

S očima uzamčenýma do květů
spěhají novým ránem
lovci snů pro nevidomé

POLABSKÉ SNĚNÍ

Krvácí z listí Slunce pustilo si žilou
Krajina žíznivě lapá po dechu
V pámelnicích to dětsky zatřpytilo
Když léto babí sedlo si na řeku

Člověk jak stárne svou duši neuhlídá
hledí spíš nahoru snad hvězdám do zahrádky
Víc než kdy jindy sám se sebou rád bývá
by z toulek stříbrných zas navracel se zpátky

MAMINČIN UBRUS

(sonet)

Proč se tak usmíváš nad ubrusem
nad bílým ubrusem z damašku?
Už je to dávno Ubrus polila jsem
dost místa zbylo pro brášku

Tenkrát kakao bylo k snídani
s vánočkou prý jsme je chtěli
Nad tím ubrusem zvonky vyzvání
byl vánoční a taky na neděli

Tolikrát už s ten ubrus prala
v odbarvení skončil jednou
když vnoučata ještě malá

rozlila nechtě kávu černou
A jak čas běží vím co bys ještě chtěla
Proč se tak najednou proč ses zamyslela?

CO PROZRADILA NOC

V kříži polámaná
ochraptělá
jak k ránu unavený mluvčí

pozdě sic
ale vstala
noc na okraji

noc příliš zahleděná
do borůvčí

Bylo to štěstí?
Možná snad
Vím jenom jedno
pavouček to byl
kdo k ránu
opouštěl můj práh

ANKETA - LITERÁRNÍ SOUTĚŽE

Zúčastňujete se literárních soutěží? Co si od toho slibujete? Jaké máte zkušenosti se soutěžení? Které soutěže se vám nejvíc líbí?

@@@

Vážený Václave,

co na tu anketu napsat? To nevím, je to zrádné, odhaluje se tak duše introverta i extroverta. Aneb : Sedávej panenka v koutě, budeš-li hodná, najdou Tě. A proti tomu: Vymeť holka všechny bály, on se jednou někdo spálí!

Převedu-li to do literární aplikace : Vymeť holka všechny soutěže, jednou získáš kytku z protěže.

Ale vážně: Literárních soutěží se účastním jen se Slepici, jinde se neuplatním, nemaje známost v porotě. anebo to spíš neumím. Asi tato věta odpovídá i na další otázky. Ale Řehečská slepice se mi líbí, protože je tam opravdu, ale opravdu dobrá legrace. Jinak soutěže vidím jako sportovní, v mládí velmi často jsem se účastnil (atletika) a oceňoval jsem to, že když jsem se nepřipravil, nevyhrál jsem . A naopak. Josef Jindra

@@@

Literární soutěže pro mne před mnoha lety znamenaly úplný rozjezd mé psací "kariéry" a oblíbila jsem si je natolik, že se velmi ráda zúčastňuji dodnes. Mám své favority, které bych nevynechala, a to jsou třeba pardubické Střípky či známá soutěž O pardubický pramínek. Internetových soutěží se chytím méně často, ale přece (rytiny.cz). Jen jednu zásadu jsem si kdysi dávno uložila: vymyslet něco čtivého na dané téma je výzva, ale když se nedaří, nemá cenu něco lámat přes koleno. Času je dost, soutěží taky - jen se musí sejít nápad s tužkou a pořádně se políbit!

Hana Křivánková

@@@

Literárních soutěží se už nezúčastňuji nebo jen výjimečně. Jednak tento prostor nechávám mladším, jednak mi u soutěží chyběl prostor na solidní rozbor prací, popovídání s porotci i účastníky. Zdá se mi málo, když účastníci přijedou a dozvědí se, jak se umístili. Trochu mimo anketu - chybí rozumná zasvěcená kritika, která by autorům pomohla v tom, aby vylepšovali svou tvorbu. Kdysi k tomu účelu fungovaly v různých novinách a časopisech listárny. Dnes nakladatelství vytisknou všechno, když si to autor zaplatí a tak se vedle sebe ocitne kvalitní autor i úplný brak, v jednom nakladatelství v jedné edici! Soutěž by jim tuto radu mohla poskytnout, ale pokud jim nakladatelství vydá cokoli, nebudou ani rady poslouchat - pár čtenářů mezi blízkými najdou. Soutěž by měla být i prostředkem k poznání ostatních, k diskuzi mezi soutěžícími, k rozhovoru s porotou. Nestačí rozdat ceny, přečíst pár ukázek a rozjet se.

Pozdravuji. Věra Kopecká

@@@

Literární soutěže mám ráda pro jejich zvláštní atmosféru, lidičky, s kterými se na nich potkávám... Jsme země soutěživá, přesto je každá literární soutěž jiná, každá má svůj specifický ráz, daný krajovými zvláštnostmi a zvyky. Tam, kde je soutěžících méně, vládne většinou přátelská, skoro až rodinná atmosféra, jiné je to u soutěží s celostátní působností, jejichž pořadatelé si mohou dovolit i kulturní vystoupení na vysoké úrovni.

Nejvíce mě mrzí, když se léty zaběhlá literární soutěž musí z neznámých důvodů zrušit, např. populární Tachovská reneta, pořádaná pouze pro ženy po celé desetiletí. Kolik užitečných kontaktů i vzácných přátelství jsme na ní mohli navázat!

Myslím si, že by se soutěžící měli dělit do kategorií, ale stačí bohatě do a nad 35 let. Skutečnost, že autoři, kteří již vydali básnickou sbírku, nehraje v soutěžích žádnou roli.

Přimlouvala bych se za to, aby byly tyto užitečné akce sponzorovány obecními i městskými úřady a mohly tak mít prostor pro kulturní vyžití soutěžících (viz Proseč Terézy Novákové). Chybí mi též nedostatečný zájem médií o konečné zhodnocení akcí a doplnění o fotodokumentaci a ukázky oceněných prací autorů.

Jindra Lírová

@@@

Literárních soutěží se čas od času zúčastním, záleží na tématech a také na nápadu, který přijde. Každou takovou soutěž beru jako výzvu, díky které si mohu vyzkoušet (a popřípadě se i zlepšit) psaní různých slohových útvarů na zajímavá témata. Celkově mám zkušenosti se soutěžemi dobré, jen občas chybí komunikace s organizátory (např. i po vyhlášení nejsou výsledky nikde k sehnání). A jaké soutěže se mi líbí nejvíce? Tak samozřejmě takové, u kterých mě osloví téma a u kterých skončím mezi oceněnými :-).

S pozdravem Veronika Borková

@@@

Zúčastňujete se literárních soutěží? Ano, spíše tedy v minulých letech, ale v několika případech i poslední rok.

Co si od toho slibujete? Nic extra, případně jen příjemné setkání s přáteli při vyhodnocení soutěže nebo snad mírně zvýšení povědomí o sobě v jiných regionech. Také tím zjistit jakou hodnotu mohou mít vlastní texty.

Jaké máte zkušenosti se soutěžemi? Žádné úspěchy jsem mimo 1.místa ve slovenské soutěži Janko Hráško ještě žije, v Čechách nezaznamenal.

Které soutěže se vám nejvíce líbí? Na vlnách modrého delfína, Janko Hráško ještě žije, Literární Vysočina

Marek Velebný

@@@

Literárních soutěží se účastním už jen sporadicky, zhruba jednou za rok. Slibuji si od nich hlavně reflexi vlastních děl, ale zajímá mě také setkávání s novými básníky a jejich tvorbou, což se děje prostřednictvím soutěžních almanachů nebo na vyhlášení. Zkušenosti jsem měl o organizační stránce dobré, jen někdy vázla interpretace mých básní naživo. Nejvíce mě oslovila soutěž Hořovice Václava Hraběte pro to množství doprovodných programů a vhodně májově zvolenou roční dobu! Potud mé postřehy, doufám, že budou k užitku z Nymburka
zdraví

Aleš Misař

@@@

Soutěží se jako autor moc neúčastním, pouze jednu spolupořádám, a to v rámci každoročního Festivalu Literární Vysočina v Chotěboři. Mám takový matný dojem, že jsi o ní už někdy slyšel, nemýlím-li se? ;-) Od té si slibuji pouze to, že třeba někoho účast v ní povzbudí k pokračování v dalším psaní. Anebo třeba taky ne, někdy je to tak lepší. :-D Hlavně vidím její smysl i v tom, že se na slavnostním vyhlášení autoři spolu setkají a vymění si nejruznější zkušenosti. Případně jen tak spolu poklábosí a třeba se seznámí s dalšími zajímavými kolegy. Žádnou jinou konkrétní literární soutěž oblíbenou nemám. S pozdravem

Radek Lehkoživ

@@@

Literárních soutěží se zúčastňuji asi 5 let, poslední dobou méně.

Zkušenosti - mám dobré :-)

Slibuji si od toho: seznámení s jinými autory a možnost srovnání a inspirace, zpětnou vazbu na svoje díla.

Nejvíce líbí? - nevím ... (ty, které nejsou věkově omezené :-)

Jana Jirásková

@@@

Literárních soutěží se zúčastňuji, abych mohl svoji práci porovnat s prací ostatních autorů. Nikdy ale do soutěže nejdu s přehnaným sebevědomím, jsem ke svým textům velmi sebekritický. To mě ušetří případného zklamání, že v soutěži byli lepší autoři. Velmi dobře také vím, že každá porota má svůj vlastní pohled, svoje měřítko, svůj vkus. Konec konců jsem občas také porotce, tak o tom vím své. Vždycky někoho zklamám. Nejvíce se mi líbí soutěže, které se netváří, že se točí všechno kolem nich, že jsou literárním pupkem světa. V tom ohledu mám rád Řehečskou slepici - je nejenom o humoru, ale i s humorem.

Honza Řehounek

@@@

Zúčastňujete se literárních soutěží? Již ne.

Co si od toho slibujete? Slibovala jsem si od účasti v soutěži ohodnocení svých výtvorů (poezie). Jakožto pořadatel objevení talentů :-)

Jaké máte zkušenosti se soutěžemi? Dnes je vnímám jako velmi individuální záležitost hodnotících. Navíc se v posledních letech až příliš rozmáhaly sci-fi tématicky zaměřené.

Které soutěže se vám nejvíce líbí? Již se neorientuju....

Simona Váchalová.

@@@

Pokud nás Václav Franc vyhecuje, tak občas něco pošlu. Těžko říci, co si člověk od toho může slibovat. Asi zjištění, jestli to, co napíšu, může zaujmout i někoho dalšího. Doma mé literární výtvořky čte leda můj pes. A to tak vášnivě, že toho pak má na dlouho plné zuby. A tak přicházejí na řadu soutěže, kdy je porota odsouzena k tomu (alespoň myslím), že musí přečíst všechno, co kdo pošle. Pokud porota přežije, utuží v autorech troufalost poslat někdy něco dalšího. Vždycky je hlavním impulzem této mé troufalosti zajímavé téma. Často ho vykdáká např. Řehečská slepice.

Ilona Pluhařová

@@@

Zdravím z Beskyd a odpovídám na anketní otázky:

1.Literárních soutěží jsem se dříve zúčastňoval. Nyní jen sporadicky,neboť můj literární žánr většinou nezapadá do soutěže. Vykolíkova jsem si pro své kutání tvorby okrajové směry: haiku, limeriky, epigramy, triolety a aforismy. A to proto,že to tam není tak mnoho autorů přecpáno.

2.Neslibuji si od soutěží nic a také proto nebývám zklamán. Tvorba je moje hobby a přirovnávám ji k medicíně. Rád slova z vět amputuji a jiná imputuji. I když jsem neskládal Hippokratovu přísahu,beru tvorbu jako poslání bez nároku na odměnu. Děkuji (čtenářům) a neodcházím.

3.Mé zkušenosti ze soutěží jsou různorodé. Řeknu to lapidárně:nejlepší je Řehečská slepice. Ta má šťávu a tah na branku (a cenu mi poslali poštou !).A pak soutěž (nesoutěž) při setkáních na JPJ a MPJ.

4.Apropó!V roce 2011 se připravuji na soutěž EPIGRAM 2011, kterou pořádá Syndikát novinářů Vysočina u příležitosti Roku Karla Havlíčka Borovského.

Jiří George Figura

@@@

Zřídka

Nic(těším se na spoustu inspirace, zážitků a známých, pár nových přátel a hodně těch starých)

Nevyhrávám

Poetické(písemně)

Jarmila Maršálová

@@@

Literárních soutěží jsem se zúčastňovala především dříve. Bylo zajímavé a cenné získat zpětnou vazbu v podobě hodnocení poroty. A příjemné, když hodnocení souviselo s případným oceněním. Se soutěží mám zkušeností různé... Nakonec jsem dospěla k závěru, že hodnocení je natolik subjektivní a natolik závislé na vkusu a zkušenostech porotců, že nelze přikládat výsledkům soutěží zas až tak zásadní význam. V poslední době se soutěží moc neúčastním, bo toho za rok moc nenapišu (a kde mám ty "dosud nikde nepublikované a do žádné jiné soutěže nezaslané příspěvky" pořád brát?).

Hanka Runčíková

Václav FRANC

LITERÁRNÍ OLYMPIÁDA V PRAZE

Všechno to začalo obrovským nadšením, když Praha po všech těch průtazích získala pořádání literární olympiády. Zároveň rozhodnutí o velké literární akci v naší matičce stovčaté ukojilo i ambice radních města, marně usilujících o pořádání sportovního svátku.

„Přece jen se Praha dočkala,” se slzou v oku pronesl radní Richtrmoc, co měl pod palcem veškerou kulturu ve městě.

Primátor Böhm zajásal a odjel se poradit do Himalájí se sněžným mužem Yettim, který má prý s pořádáním podobných akcí mizivé zkušenosti.

A pak začaly všechny přípravy, výstavba sálů pro autorská čtení, hotelů pro ubytování desítek tisíc příznivců psaného slova, výstavby nových dopravních tepen pulzujících a nedávajících městu na Vltavě poznat kolaps. Pochopitelně se musela rekonstruovat obě letiště, ale co by Praha neudělala pro slávu svých funkcionářů, co by celá republika neudělala pro těch několik dní, kdy zase budeme středem planety Země. Bylo to až dojemné, jak každá babička, stejně jako kdejaký místopředseda, z Dolní Lhoty přispívala, stejně jako v době výstavby Národního divadla, korunku ke korunce, aby Praha mohla říci, že je vše připraveno.

Ubíhaly roky a měsíce, jak se blížil termín zahájení her, rostlo i napětí mezi našimi prozaiky i básníky, kdo že nás bude reprezentovat a jak početná má být naše výprava.

Vzhledem k tomu, že jsme jako pořadatelská země neměli žádné kvóty a naši literáti nemuseli plnit žádné limity, byla to vůbec nejpočetnější výprava, jakou jsme v krátké historii naší samostatné republiky na tak významnou kulturní akci vyslali.

Sice se vedly spory o to, zda nás mají reprezentovat pouze autorky a autoři sdružující se v organizaci SOS, tedy Sdružení organizovaných spisovatelů. Jak symbolická byla ona zkratka, neboť právě o pomoc volala tato organizace, které se nedostávaly prostředky na nákup nejlepších spisovatelů, dokonce někdy ani na nejrůznější soustředění a především na přípravu na vrchol sezóny. V některých chudších regionálních oddílech byl i nedostatek inkoustu. A tak členové SOS protestovali proti účasti členů ČSUL, tedy Českých spisovatelů u ledu. Dokonce vyhrožovali bojkotem, pokud jen jeden jediný “od ledu” bude v reprezentaci. Nakonec vše rozhodla další organizace a především předseda NEP klubu, tedy nepíšících autorů, Jiří Strýček, který se přiklonil na stranu SOS.

V deníku Český spisovatel se nechal slyšet předseda SOS, že naši přední literáti nám rozhodně neudělají ostudu, neboť se počítá s osmi až deseti cennými kovy a rozhodně nebude chybět i nějaké to zlato.

Když potom prezident republiky slavnostně zahajoval literární olympiádu a místo olympijského ohně byla nad stadiónem slavnostně otevřena gigantická kniha jako symbol počátku litolympiád, těšili se diváci v sálech, ale i prakticky sedm miliard krásné literatury chtivých čtenářů, na dva týdny nejzajímavějších literárních zážitků.

A skutečně se bylo na co dívat. Padaly rekordy jako na běžícím pásu, dokonce Betty McMüllerová vytvořila nový světový rekord v délce románu, neboť starý dosud nejlepší výkon překonala o plných 86 stránkách.

Pochopitelně nejsledovanější soutěží byla už tradičně disciplína v nejkratším literárním útvaru, v aforismu. Tentokrát se překvapivě neprosadili Jamajčané, ale zlato putovalo do USA. Získal jej na literárních kolbištích dosud zcela neznámý Barack Obama, který po získání Nobelovy ceny za mír, nyní aspiruje i na Nobelovu cenu za literaturu, ačkoliv toho zatím mnoho nenapsal.

V haiku vládli již tradičně Asiaté, kteří si odvezli všechny cenné kovy. V klasické románové tvorbě se prosadili zástupce anglo - americké literatury a několik medailí získala i kontraverzní rakouská spisovatelka Elfriede Jelineková.

V kategorii modlitba získal zlato Dalajláma, což se nelíbilo jednak čínské delegaci, ta dokonce pohrozila bojkotem her, ale ani papeži, který prohlásil, že už toho viděl hodně ve svém životě, ale takové “boží dopuštění”, které se odehrává v Čechách doposud neviděl.

Bylo se stále na co dívat, neboť všechny naše televize byly přitom, ukazovaly všem mladým a nadějným českých amatérským autorkám a autorům, jak má současná literatura vypadat. O všem referoval i denní tisk, především Český spisovatel, v rukou zahraničních vydavatelů, a životadárně působily především živé fejetony Martina Bagra Lededy, vedoucího kulturní rubriky.

Jenže ... jedno staré české přísloví říká: “Není všechno zlato, co se třpytí!” A na hrudích našich vyslanců se netřpytilo ani zlato, dokonce ani stříbro či bronz. A to se olympiáda blížila ke konci. Když potom na titulní straně Českého spisovatele úvodní titulek: “Naše účast je zatím kontraproduktivní!”, vyvolal ostrou polemiku v řadách funkcionářů SOS a organizačního výboru, strhla se mela. Kdo je vlastně zodpovědný za totální propadák našich autorů?

Ukázalo se, že osm až deset očekávaných medailí bylo nad síly českých spisovatelů. Bohužel propadla řada želízek jako například v kategorii román Ivana Housková s dílem I Dean Read byl Amík. Příběh, který pojednává o spisovatelčině dceři, která prchá z domova, aby se mohla připojit v aktivistům, kteří v brdských lesích bojují proti výstavbě radarové základny na našem území. Dokonce si autorka neodpustila některé invektivy vůči našim

přátelům za mořem, takže velvyslankyně podala oficiální protest naší vládě a požadovala stažení románu ze soutěže, což se nakonec stalo, neboť naše vláda nechtěla způsobit diplomatickou roztržku. Bohužel zástupci ze SOS oprávněně protestovali proti zasahování vlády do kompetence Sdružení organizovaných spisovatelů, ale když jim vláda slíbila inkoustovné, protest stáhli.

Medaili měl na dosah i další kandidát na přední umístění, básník Jiří Živáček, ale v poslední třetině básně dost nešťastně podcenil verš a závod nakonec vůbec nedokončil.

Nadějně vypadala i účast naší vycházející hvězdičky Petry Skupové. Její novela Hoře dlouho bojovala o medaili, ale zřejmě nedostatek zkušeností způsobil, že osudný přechodník v závěrečné kapitole novely ji odsunul až na nepopulární bramborovou medaili, ale i tak to byl vlastně nejlepší domácí výsledek.

Neuspěla ani velká bojovnice Galina Šawlowská, která ve finiši v kategorii fejeton bez rozdílu vah doslova prohrála medaili o prsa a musela se spokojit s pátým místem, což komentovala svým tradičním bonmotem: “Když už není posvěcení, páté místo se též cení!”

Nejen že jsme nezískali medaili, ale jeden náš soutěžící, raději ho nebudu jmenovat, ale byl to student plzeňských práv, dokonce v kategorii román z venkovského prostředí podstrčil do soutěže práci s názvem Dědeček. Porota podvod odhalila, neboť se jednalo o opsané dílo Boženy Němcové Babička a podvádějícího autora diskvalifikovala, ten se ale obrátil na nezávislý soud.

Neuspěl ani předseda parlamentní vyšetřovací komise k událostem 17.listopadu, který v kategorii báje, vypadl již v kvalifikaci, když rozhodčí urazil slovy: “Máte holé ruce!”

Porotci si tento výrok vykládali jako nařčení z toho, že jsou snad podplaceni, což se odrazilo na velmi nízkých známkách našeho reprezentanta především za umělecký dojem.

Trenér našich autorů v oblasti detektivní tvorby si zase posteskl v rozhovoru pro Českého spisovatele, že v našich románech je málo krve, málo mrtvol a pachatelů, i když jsou usvědčeni, se vlastně nic nestane, nejsou náležitě potrestáni. Jeho svěřenci si zase stěžovali, že pouze čerpají z reálného života, kde je sice mrtvol dost, ale na straně pachatelů se jedná o málo vynalézavé způsoby vražd. Takže kde nic není, ani smrt nebere. Odborníci radili, aby se autoři specializovali především na sebevraždy.

Když už to vypadalo s českou výpravou hodně špatně, snažil se věc zachránit i pan prezident, který narychlo přihlásil svoji knihu o budoucnosti planety Země do ekologické kategorii. Bohužel neuspěl ani on, neboť porota, složená především ze zástupců zemí Evropské unie mu nebyla příliš nakloněna. Především zástupce Portugalska protestoval kvůli údajnému špatnému podpisu nebo lépe řečeno nepodpisu své práce a především s otálením podání přihlášky do soutěže. Od té doby prezident zatrpkl a her se nadále odmítal účastnit, jak na tiskové konferenci sdělil jeho tiskový mluvčí.

Neuspěly jsme ani v kategorii veselohra, nadějně vypadala kategorie tragikomedie, ta je nakonec naší české povaze velmi blízká, ale ani tam jsme prostě nezabrali podle očekávání, protože se jednalo spíše o tragédii.

Do konce celé litolympiády chyběla poslední disciplína, a to byl již, jak je od dob řeckých olympiád zvykem, tradičně žalm.

Tam jsme měli ještě šanci, neboť jak se ukázalo, olympiáda nebyla dobře připravena. Většina hal byla nedostavěna, mnohdy ze stěn čouhaly kabely a dráty vysokého napětí, stěny praskaly od nekvalitního materiálu a po několika deštích nevydržely ani asfaltové koberce. Hotel Literát, speciálně postavený pro účely olympiády za stovky miliónů, nevydržel zemětřesení, které způsobila radost afrických autorů nad ziskem medaile. Naštěstí nedošlo ke ztrátám na životech. Bohužel ke ztrátám peněženek, kreditních karet, mobilů, šperků a dalších cenností docházelo na každém kroku. Kapsáři, podvodníci, chmatáci a všichni z galerie měli žně.

A když jsme u těch peněz, nakonec organizační výbor musel kápnout božskou, že původní náklady na pořádání her stouply na pětinasobek a hry budou splácet nejen naši pravníci, ale ještě praprapravníci. Divácká účast nebyla především z řad domácích návštěvníků tak vysoká, jak se předpokládalo, ale výrazně předražené vstupenky prostě lidi z ochozů odehnaly.

Zdálo se, že právě v žalmu můžeme zvítězit, neboť kdo jiný než pořadatelská země může napsat větší žalm nad podobně spackanou olympiádou? Jenže ...

Poslední den litolympiády podal poslanec Miroslav Pelčák protest proti pořádání literárních soutěží na území naší republiky k Ústavnímu soudu, neboť se domnívá, že tím, že on sám se nemohl soutěží zúčastnit, byla krácena jeho práva.

Ústavní soud zatím nerozhodl, ale vydal předběžné opatření, ve kterém říká, že konání her pozastavuje do konečného rozhodnutí, které vydá nejpozději do jednoho roku od podání stížnosti, jak mu umožňuje Ústava. Tím jsou zatím všechny dosud konané soutěže a především jejich výsledky anulovány a považovány za neoficiální.

Jako případný náhradník za Prahu se přihlásil Lisabon, ale musel by to podepsat i pan prezident, o čemž pochybuji.

Nevím, jestli to přispěje k větší literární slávě naší země, ale v každém případě by si Ústavní soud měl pospíšet, neboť čtrnáct dní po konání řádné litolympiády se měla konat v Praze literární olympiáda duševně postižených. Nebo že by si snad Mezinárodní literární výbor popletl termín konání a hry duševně postižených konal v naší matičce stověžaté v předstihu?

(Úryvek z knihy Svědek neposkvrněného početí, která vyšla v nakladatelství Akcent Třebíč)

